

**Predmety a okruhy tém rigoróznejskúšky
a odporúčaná literatúra
pre študijný odbor: politické vedy
študijný program: politológia (PhDr.)**

Rigorózna skúška v odbore **politológia** pozostáva z dvoch častí - obhajoby rigoróznejskúšky práce a z ústnej skúšky z jedného povinného a jedného voliteľného predmetu. **Povinný predmet** je predmet širšieho vedného základu, **voliteľný predmet** súvisí so zameraním rigoróznejskúšky práce.

Povinný predmet:

Teória demokracie

Okruhy tém predmetu:

- Podstata ideológie. Konzervativizmus, liberalizmus, socializmus
- Sloboda, rovnosť, poriadok, obtiažnosť demokratického rozhodovania
- Modely demokracie (majoritný, pluralitný model)
- Vzťah medzi demokraciou a volebným systémom.
- Politická moc, fenomén moci, definície, zdroje a efektívnosť moci
- Podstata demokracie. Historický vývoj pojmu. Priama demokracia, zastupiteľská demokracia.
- Teória polyarchie podľa R. A. Dahla, koncept demokracie J. Schumpetera.
- Riadená a riadiaca demokracia
- Verejná mienka, problém konsenzu
- Vertikálna demokracia, rozhodovacia teória demokracie (výbory), konkurenčná teória demokracie
- Volebná participatívna a referendová demokracia
- Občianska spoločnosť a demokracia
- Procesuálna teória demokracie, substantívna, konsociačná a konsenzuálna teória demokracie.
- Ideológia a teror / Totalitarizmus
- Mienka väčšiny a súčasná demokracia
- Sociálna spravodlivosť
- Sociálno-politické hnutia
- Politická kultúra
- Politická socializácia
- Záujmové skupiny (vznik, úlohy a prekážky plnenia úloh, druhy záujmových skupín)

Odporúčaná literatúra:

Dahl, R., A.: Demokracie a jej kritici. Praha: Victoria publishing, 1995.

Sartori, G.: Teória demokracie. Bratislava: Archa, 1993.

Dahl, R., A.: O demokracii. Praha: Portál, 2001.

Aron, R., A.: Demokracie a totalitarizmus. Praha: Alantis, 1993.

Hloušek, V.; Kopeček, Z.: Demokracie. Teórie, modely, osobnosti, podmienky, nepriatelé a perspektivy demokracie. Brno: MU a MPÚ, 2003.

Voliteľné predmety:

1. Medzinárodná politika

Okruhy tém predmetu:

- Liberálno-idealistická tradícia v teórii medzinárodných vzťahov
- Realistická tradícia v teórii medzinárodných vzťahov
- Radikálne teórie medzinárodných vzťahov
- Konštruktivistické teórie medzinárodných vzťahov
- Medzinárodný systém a jeho reflexia v teóriách medzinárodných vzťahov
- Štát ako aktér medzinárodných vzťahov a jeho teoretická reflexia
- Jednotlivec ako aktér medzinárodných vzťahov
- Medzinárodné právo, medzinárodné organizácie a mimovládne organizácie
- Vojna a medzinárodná bezpečnosť a ich reflexia v teóriách medzinárodných vzťahov
- Organická teória štátu v geopolitickom myslení
- Geostrategický a regionalistický smer geopolitického myslenia
- Európska únia
- Teórie európskej integrácie
- Teória a prax diplomacie
- Medzinárodná politická ekonómia

Odporúčaná literatúra:

Barša, P. (a kol.): Dialog teórií. Filozofická dilemata výzkumu mezinárodních vztahů. Praha, 2009.

Knutsen, T. L.: Dějiny teorie mezinárodních vztahů. Centrum strategických studií, 2005.

Krejčí, O.: Mezinárodní politika. Ekopress, 2007.

Pšeja, P. (ed.): Přehled teorii mezinárodních vztahů. IIPS, 2005.

Waisová, Š.: Úvod do studia mezinárodních vztahů. Aleš Čeněk, 2002.

2. Dejiny sociálno-politického myslenia

Okruhy tém predmetu:

- Politické teórie európskej antiky
- Problém podstaty človeka a politika
- Teória a prax humanizmu
- Politika v dejinách, dejiny v politike
- Od tradície k zmene v renesančnom politickom myslení
- Politické koncepcie absolutizmu a prirodzeného práva
- Osvietenský modernizačný projekt politiky
- Racionalizmus a iracionalizmus v politickom myslení
- Vzostupy a pády demokracie
- Kontraktualizmus, právny a sociálny štát
- Kritika totalitarizmu a hľadanie lepších svetov

Odporúčaná literatúra:

Briška, F.: Problém človeka a humanizmu v politickej filozofii. Bratislava, 2000.

Kis, J.: Současná politická filosofie. Praha, 1997.

Smreková, D. - Novosád, F. (eds.): Dejiny sociálneho a politického myslenia. Bratislava: 2013.

Strauss, L.: Eseje o politické filosofii. Praha, 1995.

Swift, A.: Politická filozofie. Praha, 2005.

Kříškovský, L., Adamová, K.: Dějiny myšlení o státě. Praha, 2000.

Lysý, J.: Dejiny politického myslenia I. Bratislava, 2006.

Lysý, J.: Dejiny politického myslenia II. Bratislava, 2006.

Odporúčaná literatúra:

Briška, F.: Problém člověka a humanizmu v politickej filozofii. Bratislava, 2000.

Kis, J.: Současná politická filosofie. Praha, 1997.

Novosad, F.: O slobode a spravodlivosti. Liberalizmus dnes. Bratislava, 1993.

Strauss, L.: Eseje o politické filosofii. Praha, 1995.

Swift, A.: Politická filozofie. Praha, 2005.

Kříškovský, L., Adamová, K.: Dějiny myšlení o státě. Praha, 2000.

Lysý, J.: Dejiny politického myslenia I. Bratislava, 2006.

Lysý, J.: Dejiny politického myslenia II. Bratislava, 2006.

3. Komparatívna politológia

Okruhy tém predmetu:

- Štát (teórie vzniku štátu, funkcie a charakteristiky štátu, štátne územie)
- Ústava (charakteristiky ústav, postavenie ústavy v právnom systéme)
- Parlamenty (funkcie a štruktúra parlamentov, formy hlasovania v parlamente)
- Politické strany (vznik, podstata a funkcie politických strán, koalícia a opozícia)
- Voľby a volebné systémy (charakteristiky, funkcie, volebné právo)
- Členenie štátu – unitárny štát a zložený štát (federácia, konfederácia), federalizmus.
- Parlamentné, prezidentské a poloprezidentské vládne systémy
- Charakteristika politických systémov vybraných štátov

Odporúčaná literatúra:

Cabada, L. a kol.: Nové demokracie střední a východní Evropy. Praha: Oeconomica, 2008.

Dvořáková, V. a kol.: Základní modely demokratických systému. Praha: Oeconomica, 2008.

Říchová, B.: Západoevropské politické systémy. Praha: Oeconomica, 2009. Ústava SR

Klokočka, V.: Ústavné systémy demokratických štátoch. Praha: Linde, 1996.

Heywood, A.: Politologie. Praha: EUROLEX, 2004.

Klíma, M.: Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha: Radix, 2003.

Dvořáková, V. – Kunc, J.: O přechodech k demokracii. Praha: SLON, 1994.